

Vergaderjaar 2008–2009

21 501-34

Raad voor Onderwijs, Jeugdzaken en Cultuur

Nr. 107

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 november 2008

Hierbij zend ik u de geannoteerde agenda (delen cultuur, audiovisueel en onderwijs) van de Onderwijs-, Jeugd- en Cultuurraad van 20 en 21 november aanstaande, ten behoeve van het Algemeen Overleg dat is voorzien op 18 november. In deze agenda is ook een vooruitblik op de Informele Onderwijsraad (25 en 26 november) in Bordeaux opgenomen.

Ik wijs u erop dat, zoals te doen gebruikelijk, over de definitieve standpuntbepaling van Nederland in de OJC-Raad nog afstemming in de ministerraad zal plaatsvinden.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
R. H. A. Plasterk

Onderstaande annotatie is opgesteld op basis van de thans bekende ontwerp-agenda. De definitieve agenda zal in de komende weken door COREPER worden vastgesteld. Als bijlage is toegevoegd een overzicht van de onderwerpen die volgens de agenda van de Europese Commissie de komende tijd aan de orde zullen komen.

Het Cultuur-deel van de Raad bevat geen omstreden onderwerpen. Rond het Europees Erfgoed Label zijn de Nederlandse voorwaarden gehonoreerd. In het deel Audiovisueel is van belang het onderdeel Europeana (Europese digitale bibliotheek), waar Nederland zijn leidende rol wil behouden en versterken. Ook zal hier wellicht nog de problematiek rond de Commissiemededeling over de publieke omroep aan de orde komen. Tijdens het onderdeel Onderwijs zijn de raadsconclusies over Scholen in de 21e eeuw en over Meertaligheid wellicht politiek interessant. Daarin is op verzoek van veel lidstaten (waaronder Nederland) duidelijk verwoord dat lidstaten eigen verantwoordelijkheid hebben op deze terreinen en dat de rol van de Commissie slechts ondersteunend is.

CULTUUR

Europees Erfgoed Label – gedachtewisseling en aannemen Raadsconclusies

Hieraan ligt geen Commissievoorstel ten grondslag; voor de Raadsconclusies is dan ook geen BNC-fiche opgesteld.

Ruimere aandacht voor cultureel erfgoed is al sinds 2006 onderwerp van discussie in de Europese Unie. In dat jaar lanceerden Frankrijk, Spanje en Hongarije het initiatief een Europees erfgoedlabel (EEL) te realiseren. De OJC-Raad van mei 2008 besprak het onderwerp in het kader van het Werkplan voor cultuur 2008–2010. Toen bleek dat een meerderheid van de lidstaten zich bij het initiatief zou aansluiten, besloot het Franse EU-voorzitterschap over het Erfgoedlabel Raadsconclusies te agenderen voor de komende OJC-Raad.

In de voorliggende Raadsconclusies worden de uitgangspunten van het EEL beschreven. Bij de toekenning van het Label ligt de nadruk op de gemeenschappelijke geschiedenis van Europa en de Europese dimensie van cultureel erfgoed. Dit kunnen monumenten, natuurlijke of stedelijke gebieden, cultuurlandschappen en herdenkingsplaatsen zijn, alsmede culturele goederen en immaterieel erfgoed, voor zover dat met een plaats verbonden is, met inbegrip van het hedendaagse erfgoed. Hierin verschilt deze Europese lijst van de UNESCO Werelderfgoedlijst, die gericht is op de bijzondere «universele» waarde van het cultureel en natuurlijk erfgoed. Een voorbeeld uit de 55 monumenten die reeds door 16 landen zijn voorgedragen voor het EEL is het huis van Robert Schuman in Frankrijk, één van de geestelijke vaders van Europa.

Monumenten die het Label toegekend krijgen, verplichten zichzelf de Europese dimensie van de historische locatie en de rol ervan in de geschiedenis onder de aandacht te brengen. Verder dienen zij te zorgen voor goed beheer en toegankelijkheid voor een zo breed mogelijk publiek, met bijzondere aandacht voor jongeren.

Deelname van de lidstaten aan het EEL-project is vrijwillig, gebaseerd op transparante criteria en flexibele beheersregelingen, met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel. Voor de kennisoverdracht kan worden gebruik gemaakt van de al bestaande netwerken en andere erfgoed-activiteiten, zoals die van de Raad van Europa en Unesco.

De Raad verzoekt de Europese Commissie met een voorstel over het EEL te komen, rekening houdend met de in de voorliggende Raadsconclusies opgenomen criteria en beginselen. Naar verwachting zal de Commissie in het nieuwe voorstel de praktische aspecten van het project uitwerken, zoals financiering en administratieve organisatie.

Nederlandse inzet

Nederland gaat akkoord met de ontwerpconclusies van de Raad betreffende de instelling door de Europese Unie van een «Europees erfgoedlabel». In deze conclusies is rekening gehouden met het Nederlandse standpunt. Voor toekenning van het Label zijn duidelijke en transparante criteria geformuleerd, waarbij gebruik kan worden gemaakt van de expertise van andere initiatieven, zoals bij de werelderfgoedlijst van UNESCO. Tevens is van belang dat deelname aan en het voordragen van monumenten voor het Label op vrijwillige basis geschiedt. Nederland zal er op blijven toezien dat de administratieve en financiële druk beperkt blijft. Op dit moment bestudeer ik of, en zo ja op welke wijze gevolg kan worden gegeven aan het EEL initiatief.

Architectuur: bijdrage van cultuur aan duurzame ontwikkeling *gedachtewisseling en aannemen Raadsconclusies*

Hieraan ligt geen Commissievoorstel ten grondslag; voor de Raadsconclusies is dan ook geen BNC-fiche opgesteld.

Het initiatief van het Franse EU-voorzitterschap architectuur en duurzame ontwikkeling te agenderen past in de nu tienjarige traditie van het ook in internationaal verband actief bevorderen van architectonische kwaliteit door de Franse overheid. Nederland nam als EU-voorzitter in 1997 het initiatief door voor het eerst een Expert Meeting over architectuurbeleid te organiseren.

De voorliggende Raadsconclusies beogen de in de afgelopen jaren in gang gezette lijnen te consolideren en een nieuwe impuls te geven aan de behartiging van het belang van architectonische en ruimtelijke kwaliteit in de ruimste zin in Europa. Daarnaast wordt onderstreept dat architectuur niet alleen een cultuuroed, maar tevens een economisch en sociaal goed is.

De Raad verzoekt de lidstaten en de Europese Commissie onder meer om innovatie en experimenten met betrekking tot duurzame ontwikkeling op gebied van architectuur, stedenbouw en landschapsarchitectuur te bevorderen. Ook roept de Raad op het publiek bewust te maken van de rol van architectuur en stedenbouw bij het creëren van een goed leefklimaat. De lidstaten wordt voorts gevraagd ervoor te zorgen dat architectuur een «verbindende en vernieuwende rol speelt in het proces van duurzame ontwikkeling».

Nederlandse inzet:

Nederland gaat akkoord met de Raadsconclusies. Inhoudelijk stroken deze Raadsconclusies met de nieuwe architectuurnota die onlangs door het kabinet aan de TK is aangeboden. Het Nederlandse architectuurbeleid is gericht op het bevorderen van een goed architectuurklimaat en het «werken aan een mooier en duurzamer Nederland».

Bevordering van de culturele diversiteit en de culturele dialoog in de externe betrekkingen van de Unie en de lidstaten – gedachtewisseling en aannemen Raadsconclusies

Fiche: Tweede Kamer (2006–2007) 22 112, nr. 547

De bevordering en bescherming van de culturele diversiteit is een grondgedachte van zowel het EG-verdrag, als van de UNESCO Conventie culturele diversiteit van 20 oktober 2005. In het bijzonder de Unesco conventie heeft een politieke prioritering in gang gezet. De agendering van de rol van cultuur in de externe betrekkingen van de EU is daar een gevolg van. Deze agendering kreeg overigens een belangrijke impuls door de conferentie «Diversity makes the Difference-European Foreign Policy & Culture» in het Vredespaleis in Den Haag in maart 2007.

Ook de Europese Commissie maakt zich sterk om cultuur een integraal deel te laten zijn van het buitenlandse beleid van de Unie. De Commissie nam dit ook op als doelstelling in haar Mededeling over een Europese agenda voor cultuur in het licht van de mondialisering van mei 2007 (ref: COM(2007) 242 final). Het onderwerp kreeg vervolgens ruime aandacht tijdens de Portugese en Sloveense voorzitterschappen, in de vorm van conferenties. Dit leidde ertoe dat het thema nu ook op de agenda van het Franse voorzitterschap staat.

In de voorliggende Raadsconclusies roept de Raad de EU-lidstaten en de Europese Commissie op de interculturele dialoog te stimuleren en meer bekendheid te geven aan de UNESCO conventie van 20 oktober 2005 ter bevordering van de culturele diversiteit en deze Conventie te implementeren.

Nederlandse inzet:

Nederland stemt in met de voorliggende Raadsconclusies. De conclusies stroken met het Nederlandse beleid de interculturele dialoog te bevorderen. Nederland zal de UNESCO-conventie naar verwachting binnenkort ratificeren.

AUDIOVISUEEL

Europeana – gedachtewisseling en aannemen raadsconclusies
Fiche: Tweede Kamer (2007–2008) 22 112, 701

In de mededeling «Het Europese culturele erfgoed met een muisklik. Vooruitgang bij de digitalisering en online-toegankelijkheid van cultureel materiaal en digitale bewaring in de EU», geeft de Commissie een overzicht van de vooruitgang die is geboekt bij de oprichting van een Europese Digitale Bibliotheek. Tevens worden de acties genoemd die de lidstaten hebben ondernomen om een oplossing te vinden voor organisatorische, financiële, technische en juridische vraagstukken die van wezenlijk belang zijn om cultureel materiaal beschikbaar te stellen op het internet. Voorts bevestigt de Commissie haar inzet om deze doelstelling te steunen door middel van beleid en financieringsprogramma's (7de Kaderprogramma 69 miljoen (2009–2011), eContentplus 25 miljoen (2008)).

De Raad zal conclusies betreffende de Europese digitale bibliotheek EUROPEANA aannemen. Met het aannemen van deze conclusies wordt steun verleend aan het tot stand komen van de Europese digitale bibliotheek: de meertalige toegang tot het digitaal cultureel erfgoed van Europa. Alle resultaten van digitaliseringsinitiatieven die in het kader van de subsidieprogramma van de EU worden uitgevoerd komen beschikbaar via Europeana.

In de conclusies wordt de commissie gevraagd om voortdurende steun door middel van beleid en financieringsprogramma's. De lidstaten wordt verzocht om steun te verlenen aan Europeana en de opname van digitaal cultureel materiaal onverminderd te bevorderen. Daarbij zouden zij aandacht moeten houden voor duurzaamheid, kwantitatieve doelen voor digitalisering en auteursrechten.

De lidstaten en de Commissie wordt verzocht zich in te zetten voor de vaststelling van een bestuurs- en economische structuur die het welslagen en de duurzaamheid van Europeana garanderen. Daarbij moet met name gesteund worden op de groep van nationale deskundigen voor digitalisering en digitale bewaring.

De oprichting van Europeana, de Europese Digitale Bibliotheek, maakt onderdeel uit van de i2010-strategie voor de informatiemaatschappij. De prioritaire acties die de lidstaten daartoe zouden moeten ondernemen werden door de Commissie geïnventariseerd in een aanbeveling over digitalisering en online-toegankelijkheid van cultureel materiaal en digitale bewaring (2006/585/EG).

Nederlandse inzet

Het uitvoerend bureau van de stichting Europeana is dankzij Nederlandse inspanningen en de belangrijke rol die de Koninklijke Bibliotheek (KB) speelt op het gebied van digitale cultuur in Europa, gehuisvest bij de KB. Nederland ondersteunt Europeana in financiële en organisatorische zin. Nederlandse instellingen dragen actief bij aan Europeana: Rijksmuseum, Beeld en Geluid, Koninklijke Bibliotheek, Digitaal Ergoed Nederland, Nationaal Archief.

Het project Europeana sluit logisch aan bij de in Nederland lopende digitaliseringsinitiatieven op het gebied van infrastructuur en kennisontsluiting. De vestiging van de digitale bibliotheek «Europeana» in Nederland is van groot belang vanuit economisch en inhoudelijk perspectief. Europeana versterkt de Nederlandse kennispositie op het gebied van digitaliseren, intellectueel eigendom en innovatie met ICT in de culturele sector. De raadsconclusies worden derhalve door Nederland onderschreven.

Creatieve online-inhoud – gedachtewisseling en aanname raadsconclusies

Fiche: Tweede Kamer (2007–2008) 22 112, nr. 609.

De Europese Commissie publiceerde op 3 januari 2008 een mededeling die er op is gericht de verspreiding en toegankelijkheid van online verspreide creatieve inhoud («content») te verbeteren.

De onderhavige raadsconclusies zijn een vervolg op deze agenda. In de conclusies wordt in het bijzonder de nadruk gelegd op twee doelstellingen:

1. het bevorderen van de ontwikkeling van legaal online-aanbod;
2. de voorkoming en de bestrijding van piraterij.

De conclusies geven aan dat bij het nastreven van deze doelstellingen rekening moet worden gehouden met constitutionele principes, intellectuele eigendom, de verscheidenheid in zakenmodellen, de diversiteit in de digitale economie en de noodzaak om te werken aan culturele verscheidenheid.

De conclusies roepen lidstaten op tot samenwerking op het terrein van de doelstellingen.

Aan de Europese Commissie wordt gevraagd om:

- te werken aan de doelstellingen (o.a. in het kader van de uitvoering van het Media 2007 programma);
- in samenwerking met lidstaten een bijdrage te geven aan (statistieken en kennis) over dit onderwerp;
- een verslag uit te brengen over lopende initiatieven ter bestrijding van piraterij.

Aan de Commissie en lidstaten wordt gevraagd: voorlichting te geven aan de consument (over auteursrechten en gebruiksvoorwaarden van online content), samen met industrie te werken aan signalering- en etiketterings-systemen en te werken aan eerbiediging van auteursrechten in bilaterale en multilaterale kaders.

Nederlandse inzet:

Het Franse voorzitterschap wil, in het verlengde van de Franse nationale agenda, met deze conclusies de nadruk leggen op het belang van de bestrijding van piraterij. De voorliggende tekst is zeer open over de te kiezen benadering en erkent de verschillende nationale invalshoeken op deze problematiek. Nederland stemt mede om die reden in met de voorliggende tekst.

Herziening Omroepmededeling (geagendeerd onder «Diversen»)

Eerder informeerde ik u over het voornemen van de Europese Commissie om de Omroepmededeling (2001) te herzien en mijn initiatief voor een gezamenlijk positiedocument van meerdere lidstaten. Bij brief van 10 oktober jl. heb ik u een kopie van mijn brief aan Eurocommissaris voor Concurrentie, mevrouw Kroes, met het *common position paper* toegezonden¹. Dit *position paper* wordt inmiddels gesteund door 19 EU-lidstaten.

Naar verwachting zal de concept nieuwe Omroepmededeling zeer binnenkort en nog voor de Raad van 20 november door de Commissie worden gepubliceerd, waarna een nieuwe consultatieronde zal plaatsvinden. Op de Raad zal onder het punt diversen op verzoek van één van de lidstaten het onderwerp geagendeerd worden.

Nederlandse inzet

Nederland zal de publicatie van de concept nieuwe Omroepmededeling afwachten en daarop, met betrokkenheid van de andere lidstaten, reageren in lijn met het eerdere positiedocument.

ONDERWIJS

Resolutie Loopbaanbegeleiding – gedachtewisseling en aannemen van resolutie

Hieraan ligt geen Commissievoorstel ten grondslag; voor de Raads-resolutie is dan ook geen BNC-fiche opgesteld.

Het Franse voorzitterschap hecht grote waarde aan het onderwerp Loopbaanbegeleiding. Begeleiding speelt een doorslaggevende rol bij het nemen van belangrijke beslissingen waarmee personen gedurende hun hele leven worden geconfronteerd. Goede begeleiding kan ertoe bijdragen dat personen een stevigere regie over hun loopbaan krijgen en een beter evenwicht tussen hun persoonlijke en beroepsleven realiseren.

¹ Kamerstukken II, 2008/2009, 21 501-34, nr. 106.

In deze resolutie wordt lidstaten verzocht meer aandacht aan loopbaanbegeleiding te geven in hun nationale strategieën. Hierbij zouden de volgende beginselen leidend moeten zijn:

- stimuleren van het gedurende het hele leven aanleren van vaardigheden op het vlak van loopbaanbeheer;
- de toegang van alle burgers tot begeleidingsdiensten bevorderen;
- de kwaliteitsborging van de begeleidingsdiensten ontwikkelen;
- de coördinatie en samenwerking van verschillende actoren op nationaal, regionaal en lokaal niveau aanmoedigen.

Door het uitwisselen van informatie tussen lidstaten over hun beleidsmaatregelen, praktijken en evaluaties kan onderling geleerd worden. Ook kan er meer samenhang plaatsvinden tussen beleidsmaatregelen met betrekking tot loopbaanbegeleiding en die op het terrein van werkgelegenheid en sociale insluiting. Daarnaast zouden lidstaten en de Commissie gezamenlijk moeten overwegen of meer empirisch gefundeerd beleid inzake begeleiding moet worden ontwikkeld.

Nederlandse inzet:

Nederland is akkoord met de Raadsresolutie.

Loopbaanbegeleiding is ook in Nederland een belangrijk onderwerp, onder meer bij het terugdringen van het aantal voortijdig schoolverlaters. Inhoudelijk stroken deze Raadsconclusies met de Nederlandse aandacht voor loopbaanbegeleiding, zoals verwoord in de Strategische MBO-agenda. Daarmee geeft Nederland al invulling aan de wens om loopbaanbegeleiding aandacht te geven in de nationale strategie.

Schoolonderwijs in de 21e eeuw – gedachtewisseling en aannemen van resolutie

Fiche: Tweede Kamer (2007–2008) 22 112, nr. 666

Onlangs is de mededeling van de Commissie verschenen over Europese samenwerking op het gebied van schoolonderwijs. Hierin wordt aangegeven dat volgens de Commissie schoolonderwijs een kernprioriteit voor de volgende cyclus van het Lissabonproces zou moeten zijn. Daarnaast wordt een agenda gepresenteerd voor het versterken van de Europese samenwerking op het gebied van schoolonderwijs, met aandacht voor competenties, het terugdringen van voortijdig schoolverlaten, het uitbreiden van de toegang tot voorschools onderwijs van hoge kwaliteit en het verbeteren van de werving van leraren en schoolleiders.

Op basis van deze mededeling zijn Raadsconclusies opgesteld, die bevestigen dat de verantwoordelijkheid voor de organisatie en de inhoud van onderwijs en opleidingsstelsels bij de lidstaten berust en scholen soms een aanzienlijke mate van autonomie genieten. Desalniettemin is het belangrijk om Europees samen te werken op dit terrein, met name via de open methode van coördinatie (leren van elkaar). De lidstaten zijn het er over eens dat de verwerving van sleutelcompetenties (met name taalvaardigheid en rekenen) verbeterd moet worden, dat alle leerlingen kwaliteitsonderwijs zullen genieten overeenkomstig het beginsel van gelijke kansen en dat de kwaliteit van het beroep en de opleiding van leraren verbeterd moet worden.

De lidstaten wordt verzocht om met steun van de Commissie de Europese samenwerking via de open methode van coördinatie te verbeteren en de aandacht hierbij vooral te richten op het verbeteren van competenties (lees- en rekenvaardigheid en het bevorderen van het leren van minstens 2 vreemde talen) en het wekken van belangstelling voor wiskunde, wetenschap en techniek. Ook wordt aandacht gevraagd voor het garanderen van toegankelijke en hoogwaardige voorschoolse voorzieningen, het

terugdringen van voortijdig schoolverlaten, het terugdringen van het aantal leerlingen met achterblijvende schoolprestaties, het zorgen voor geslaagde overgangen tussen verschillende schooltypen en -niveaus (o.a. door het verbeteren van toegang en kwaliteit van keuzebegeleidings- en adviesdiensten) en het aantrekkelijker maken van het beroep van leraar, o.a. door steunprogramma's voor beginnende leraren en het verbeteren van het aanbod van programma's voor permanente opleiding van leerkrachten.

Nederlandse inzet:

Nederland is akkoord met de Raadsconclusies. Nederland heeft zich in het voortraject kritisch opgesteld ten aanzien van de Mededeling; hoewel de samenwerking in EU-verband een belangrijke bijdrage kan leveren aan de kwaliteit van het onderwijs, staat de eigen verantwoordelijkheid van lidstaten voorop. Zoals ook in het BNC-fiche beschreven, is Nederland van mening dat de rol van de Commissie slechts ondersteunend kan zijn en dat de belangrijkste meerwaarde van de EU op dit terrein het faciliteren van «leren van elkaar» door lidstaten is. Dat wordt goed verwoord in deze conclusies. Veel van wat wordt aanbevolen gebeurt al in Nederland, waarbij de verantwoordelijkheid vaak bij de scholen en de leraren zelf ligt. Nederland hecht sterk aan het terugdringen van de administratieve lastendruk. De Nederlandse inzet is daarom blijvend gericht op het beperken van de rapportagelast.

Mobiliteit van jongeren – gedachtewisseling en aannemen van raadsconclusies

Hieraan ligt geen Commissievoorstel ten grondslag; voor de Raadsconclusies is dan ook geen BNC-fiche opgesteld.

In het begin van dit jaar stelde Eurocommissaris Ján Figel een speciale «High Level Expert Forum» in om de Commissie te adviseren over het Europese mobiliteitsbeleid. Het Forum werd verzocht om te onderzoeken hoe – voortbouwend op het succes van het Erasmus programma – het mobiliteitsbeleid kan worden uitgebreid en welke aanbevelingen daartoe gedaan kunnen worden. Het Forum heeft juni jl. advies uitgebracht in de vorm van het rapport «Making learning mobility an opportunity for all». Belangrijkste conclusie van het Forum is dat de mogelijkheden van leer-mobiliteit verder vergroot moet worden en dat de Commissie zich meer dan nu het geval is op alle jonge mensen moet richten als het om mobiliteit gaat. Het panel wijst er in dit kader op dat er in 2020 naar verwachting 10% minder jongeren in de leeftijdscategorie 16–29 jaar zullen zijn dan nu het geval is (afname voorzien van 90 naar 81 miljoen). Om de Europese concurrentiekracht ook in de toekomst te bestendigen, is het van groot belang dat de mobiliteit onder jongeren wordt vergroot. Immers, het Europees concurrentievermogen heeft baat bij mobiliteit vanwege de kennisuitwisseling die daarmee gepaard gaat. Meer mobiliteit leidt ook tot een grotere bewustwording van de Europese identiteit en burgerschap onder jongeren, zo stelt het panel.

Voortbouwend op dit rapport heeft het Franse Voorzitterschap Raadsconclusies over mobiliteit opgesteld. In deze Raadsconclusies wordt onderstreept dat mobiliteit alle jonge Europeanen aangaat en dat mobiliteit daarom een vanzelfsprekend onderdeel moet worden van het opleidingstraject van iedere jonge Europeaan. Eigenlijk zou mobiliteit in het onderwijs eerder regel dan uitzondering moeten zijn. Iedere jongere zou de mogelijkheid moeten hebben om deel te nemen aan enige vorm van mobiliteit, of dit nu in het onderwijs is of als stageplaats of als vrijwilligerswerk. Instellingen voor hoger onderwijs zouden gestimuleerd

moeten worden om dergelijke mobiliteitsperiodes een vast onderdeel van de opleiding te laten zijn. Ook zouden de mobiliteitsmogelijkheden in het beroepsonderwijs sterk moeten toenemen, evenals de mobiliteit van leraren en ander onderwijzend personeel.

Lidstaten en de Commissie zouden – rekening houdend met de nationale situatie en wetgeving – maatregelen moeten nemen om eventuele barrières voor mobiliteit te verwijderen en om studieperiodes in het buitenland te erkennen. Beter informatie moet gegeven worden over de bestaande mobiliteitsprogramma's, procedures moeten vereenvoudigd worden en bestaande financieringsbronnen zouden beter benut kunnen worden. Ook studenten uit sociaal-economisch achtergestelde gezinnen zouden deel moeten kunnen nemen aan mobiliteitsprogramma's. Ten slotte zou de kennis over de deelname aan en opbrengsten van mobiliteit vergroot moeten worden. De Commissie zal voor eind 2010 rapporteren over de ontwikkeling van jeugdmobiliteit.

Nederlandse inzet:

Nederland is akkoord met de Raadsconclusies. Nederland is voorstander van het stimuleren van mobiliteit en neemt daartoe nationaal ook de nodige maatregelen (denk aan de meeneembaarheid van studie-financiering en de beurzenprogramma's voor getalenteerde studenten). De doelstellingen in de raadsconclusies zijn ambitieus maar realistisch, ook omdat ingezet wordt op verschillende vormen van mobiliteit (naast fysieke ook virtuele mobiliteit).

Meertaligheid – aannemen Raadsconclusies
Fiche zal Tweede Kamer zeer binnenkort bereiken.

In september is een mededeling van de Commissie over meertaligheid verschenen. Deze mededeling stelt voor meertaligheid in een bredere context te plaatsen die naast onderwijs ook sociale cohesie en welvaart omvat en wijst daarbij op de uitdagingen die grotere mobiliteit binnen de Unie en migratie van buiten de Unie op dit punt met zich meebrengen. Volgens de Commissie kan eentaligheid een belemmering vormen voor werkzoekenden en kunnen ondernemingen kansen op de interne markt mislopen door een gebrek aan talenkennis. Tegen deze achtergrond streeft de Commissie ernaar burgers bewust te maken van de waarde van de taaldiversiteit binnen de EU en de kansen die daarmee samenhangen en het wegnemen van barrières voor interculturele dialoog. Uitgangspunt daarbij is de in 2002 overeengekomen «Barcelona-doelstelling» die inhoudt dat burgers naast hun moedertaal nog in twee andere talen kunnen communiceren¹. Europese mobiliteitsprogramma's voor lerenden en leraren kunnen hier een belangrijke ondersteunende rol spelen. Verder is het volgens de Commissie van belang dat er op alle onderwijsniveau's voldoende aanbod is van taalonderwijs. Tot slot kunnen taalbarrières via de media (ondertiteling van films) en nieuwe ICT-oplossingen (automatische vertaaldiensten) worden geslecht.

Zoals ik u al in de geannoteerde agenda van de vorige OJC-Raad meldde (Tweede Kamer (2007–2008), 21 501-34, nr. 98), heeft Nederland op het terrein van meertaligheid een standpunt dat enigszins afwijkt van dat van veel andere lidstaten. Terwijl de meeste lidstaten voorstander zijn van acties op dit terrein door de Europese Commissie, vindt Nederland dat de rol van de Europese Commissie minimaal dient te zijn. Nederland onderschrijft het belang van meertaligheid in brede zin, onder meer in het kader van de concurrentiepositie van Nederland en de EU, het belang van het leren van vreemde talen en de interculturele dialoog. De ondersteuning die de Commissie op dit vlak kan bieden is welkom. Maar het uitgangs-

¹ Europese Raad van Barcelona, 15 en 16 maart 2002, conclusies van het voorzitterschap, deel I, 43.1. Hierin wordt opgeroepen tot «verdere maatregelen ... teneinde de beheersing van basisvaardigheden te bevorderen, met name door het onderwijs van ten minste twee vreemde talen vanaf zeer jonge leeftijd...».

punt voor Nederland is en blijft dat de voorgestelde acties op Europees niveau een vrijwillig karakter hebben, zodat de lidstaten steeds zelf kunnen bepalen of en in welke mate een beroep wordt gedaan op deze ondersteuning. U ontvangt hierover zeer binnenkort het zogenoemde BNC-fiche.

In navolging van de Mededeling van de Commissie zijn nu Raadsconclusies opgesteld. Deze verwoorden duidelijk de eigen verantwoordelijkheid van de lidstaten. Lidstaten en de Commissie worden uitgenodigd om, met inachtneming van hun respectieve rollen en het subsidiariteitsprincipe, meertaligheid (en het besef van de voordelen ervan, met name in het funderend en beroepsonderwijs) te stimuleren. Dit kan onder andere door jongeren zo vroeg mogelijk te voorzien van taalonderwijs van hoge kwaliteit (het liefst in twee vreemde talen) en hieraan aandacht te blijven schenken, ook na het funderend onderwijs. Daarnaast zouden lidstaten migranten moeten voorzien in lessen in de taal van het gastland. Ook zouden lidstaten het aantal talen waarin lesgegeven wordt kunnen verbreden, zouden zij het leren en dissemineren van Europese talen kunnen stimuleren en zou er aandacht geschonken moeten worden aan de opleiding, competenties en mobiliteit van taalleraren. Aandacht wordt gevraagd voor het promoten van minder gebruikte Europese talen en voor vertalingen, om het circuleren en dissemineren van Europese werken, ideeën en kennis aan te moedigen. De Commissie wordt gevraagd de lidstaten te steunen bij deze pogingen en medio 2011 te rapporteren over de implementatie van deze resolutie. Periodiek zou de Commissie de situatie van de taalvaardigheden moeten evalueren met behulp van bestaande instrumenten, zoals de Europese taalindicator.

Nederlandse inzet:

Nederland is akkoord met de Raadsconclusies. In deze conclusies is rekening gehouden met het kritische Nederlandse standpunt. Zij verwoorden duidelijk dat lidstaten zelf verantwoordelijk blijven voor het beleid aangaande meertaligheid. Er is aandacht voor het belang van het leren van de taal van het gastland door migranten en de rapportagelast is op verzoek van onder andere Nederland beperkt gehouden.

Europese samenwerking in het beroepsonderwijs – aannemen raadsconclusies

Hieraan ligt geen Commissievoorstel ten grondslag; voor de Raadsconclusies is dan ook geen BNC-fiche opgesteld.

Tijdens het Franse voorzitterschap staat het vervolg van de Europese samenwerking inzake beroepsonderwijs (de *follow up* van het zgn. Kopenhagen proces) hoog op de agenda. In Kopenhagen werd in 2002 de eerste stap gezet om intensiever samen te werken binnen Europa op het terrein van beroepsonderwijs. Afgesproken werd onder andere om het aanzien van het beroepsonderwijs te vergroten, om de transparantie te vergroten door middel van instrumenten zoals Europass en om gemeenschappelijke uitgangspunten te ontwikkelen om non-formeel en informeel onderwijs te erkennen. In de verklaring van Maastricht (2004) werden deze uitgangspunten uitgewerkt. In de onderhavige raadsconclusies wordt aangegeven dat deze prioriteiten en oriëntaties nog steeds gelden. De uitvoering ervan dient dus te worden voortgezet en voor de periode 2008–2010 dienen de volgende vier prioritaire gebieden te worden aangepakt:

- op nationaal en Europees niveau moeten de instrumenten en voorzieningen van de samenwerking op het gebied van beroepsonderwijs (zoals EQF, ECVET en kwaliteitsborging) worden ingezet;
- de kwaliteit en aantrekkelijkheid van de stelsels voor beroepsopleiding

- moeten worden verhoogd, bijvoorbeeld door beroepwedstrijden als Euroskills te organiseren;
- verbanden moeten gelegd blijven worden tussen beroepsonderwijs en arbeidsmarkt, o.a. door het goed betrekken van sociale partners bij de beleidsvorming en het erkennen van niet-formeel en informeel leren;
 - het versterken van Europese samenwerkingsovereenkomsten, o.a. door het verbeteren van de effectiviteit van de zgn. *peer learning* activiteiten en door het een duidelijke plaats geven van beroepsonderwijs in het komende strategische kader voor Europese samenwerking na 2010.

Aan lidstaten en de Commissie wordt verzocht om deze maatregelen uit te voeren middels passende financieringen, voortzetting van het werk rondom statistieken en het anticiperen op kwalificatie-behoefte en -tekorten in bepaalde vaardigheden.

Nederlandse inzet:

Nederland is akkoord met de Raadsconclusies. Deze geven volgens Nederland de juiste prioriteiten en uitdagingen weer op het gebied van Europese samenwerking in het beroepsonderwijs.

Informele Raad Onderwijs, 25–26 november 2008, Bordeaux

Op 25–26 november vindt een informele ministersraad plaats in Bordeaux over beroepsonderwijs. Eens in de twee jaar wordt een dergelijke bijeenkomst georganiseerd op het terrein van beroepsonderwijs, als *follow-up* van het «Kopenhagenproces», gestart in 2002 (zoals hierboven beschreven). Tijdens het Nederlandse EU-voorzitterschap (2004) vond ook een dergelijke ministersbijeenkomst plaats in Maastricht en de laatste bijeenkomst was in 2006 in Helsinki.

Tijdens deze tweejaarlijkse bijeenkomsten wordt door de ministers een verklaring ondertekend over de wijze waarop de EU-lidstaten zich de komende twee jaar zullen inzetten ten aanzien van het beroepsonderwijs. De concepttekst van deze verklaring is op dit moment nog niet bekend, maar zal naar alle waarschijnlijkheid niet veel afwijken van de bovengenoemde Raadsconclusies over Europese samenwerking in het beroepsonderwijs.

Nederlandse inzet

Nederland onderschrijft de mobiliteitsdoelstelling voor beroepsonderwijs zoals verwoord in de bovengenoemde raadsconclusies over mobiliteit; die moet inderdaad sterk toenemen. Dit moet gebeuren via de nu bestaande programma's zoals Leonardo Da Vinci en net ontwikkelde instrumenten (Europass, Europees Kwalificatieraamwerk en het Europees studiepuntensysteem voor beroepsonderwijs – ECVET). Voor Nederland is het van belang dat het net ontwikkelde instrumentarium voor het bevorderen van mobiliteit in het beroepsonderwijs eerst goed wordt uitontwikkeld en geïmplementeerd, voordat nagedacht wordt over nieuwe onderwerpen en doelen.

Toekomstige onderwerpen op EU-niveau

Afgaande op de agenda van de Europese Commissie zullen – naast de al in de brief genoemde onderwerpen – de komende periode in ieder geval de volgende onderwerpen een rol gaan spelen.

Vervolg op het Onderwijs- en Opleidingsprogramma 2010

Een nieuw beleidskader is nodig voor de periode na 2010 voor de open methode van coördinatie op het gebied van onderwijs en opleiding om het Lissabonproces verder vorm te geven. Dit is een vervolg van het bestaande werkprogramma Onderwijs en Opleiding 2010 dat in 2002 is aangenomen en zal ministers van onderwijs, beleidsmakers en stakeholders uitnodigen de implementatie van de Lissabonstrategie te versterken. In december zal de Commissie een voorstel voor een strategisch beleidskader publiceren op het terrein van de open methode van coördinatie.

Werk- en vaardighedenstrategie

In december zal de Commissie een mededeling publiceren over een werk- en vaardighedenstrategie. De bedoeling is dat een methodologie wordt voorgesteld voor het in kaart brengen van toekomstige benodigde vaardigheden op de arbeidsmarkt.

Media Mundus

Ook wordt in december een besluit verwacht door de Commissie over een audiovisueel samenwerkingsprogramma, Media Mundus. Dit programma zal de audiovisuele sector in staat stellen de door globalisering veroorzaakte veranderingen en veranderde kijkgewoonten aan te kunnen. Het zal gericht zijn op de betrekkingen met de audiovisuele markten in derde landen en bouwt voort op een pilot actie van het Europees Parlement. Het programma zal coherent en complementair zijn aan de bestaande programma's (o.a. Media 2007) en zal gebaseerd zijn op wederkerigheid, d.w.z. wederzijdse voordelen voor de Europese audiovisuele sector door specifieke actielijnen: gezamenlijke opleiding, distributie en steun voor cinema netwerken.

Groenboek Creatieve Industrie

De Commissie zal naar verwachting eind 2009 een groenboek Creatieve Industrie uitbrengen. Dit groenboek zal onder meer gebaseerd zijn op het werk van de werkgroep die op dit terrein is ingericht onder de Open Methode van Coördinatie.